

Latweefchu Nwises.

Nr augstas Gewefchanas = Kummissiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 16. Zettortdeenâ 17tâ Nwila 1830.

Jelgawa 13tâ Nwila.

Niswaffar pehz pufdeenas muhsu augstis Generalgubernators Baron von der Pahlen muhsu pilsehtu apmeslejis un waffar preefsch pufdeenas wiffi, kas Krohna ammatâ stahw, no augstahm un semjahm teefahm Winnam no muhsu zeeniga Gubernatora tappe preefschâ stahditi.

* * *

No muhsu Leelupes mehs scho pawaffaru ne effam apbehdinati tappufchi. Zo jebchu leddus parleeku bees bija, tas tomehr 19tâ Merza gan drihs ne mannoht isgahjis un 20tâ Merza uhdens skaidrs bij, bet zaur scho masu uhdeni muhsu pilsehtas plohtu tilts wehl lihds schim eeksch pilsgrahwja faufumâ gull un mas plohtu un malku no Bauffes puffes pee mums warreja atnahkt.

Arrijsan no Nihges mums ta sinna nahkufi, ka paschâ Puhpulu fwehtdeenâ 30tâ Merza pulksten 3 pehz pufdeenas tas Daugawas leddus peepeschi isgahjis, ta ka tanni paschâ deenâ, fur no rihta wehl ar sirgeem pahrgahje, ap waffaru laifu jau ar laiwahm warreja pahrbraukt. Zo fwehtdeenu papreefsch 23schâ Merza siipra wehtra par muhsu pilsehtu pahrgahje un pee jumteem un sehtahm skahdi darrija, bet wehl wairak kâ dsirdam, Nihges pilsehtâ irr plohtijufi un kahdus 20,000 dakstinus no basnizu un nammu jumteem pilsehtâ ween sadausijufi, it ihpafchi Dohmes basniza lohti effoht apskahbeta. Schodeen pehz pufdeenas pirmais un siiprs pehrkons ar kruffu un filtu leetu usgahje un muhsu laufus, kas wiffapfahrt labbi eesehkluschi, atspirdsinaja.

No Wentespils,
tai 4tâ Nwila.

19tâ Merza deenâ muhsu Wente, it lepni skattoht us wisseem teem bailigeem, kas no schi gadda bees leddus un no leeleem pluhdeem bihjajahs, bes trohtsna no pilsahts krassteem it rahmi us juhru dewahs. Pee Kuldigas, pee Wensawes = un Suhres-muischas Wente jau wairak kâ nebdela skaidra bija no leddus, un neweens ne warreja fapraft, fur til dauds leddus palizzis. Bet tas, ne weenam redsoht, ferw pascham ap-paksch muhsu leddus = plahna zellu bija taiffjis. Mehs nu paldees Deewam effam pestiti! bet juhra wehl kâ zeetumneeze no leeleem leddus gabaleem tohp fargata, un seemas = drehbes wehl naw atmettufi. Dhtrâ Nwila deenâ pirmais fuggis pee mums atbrauze, bet ne no labba prahta; tas gribbeja us Nihgi tapt un pilsahtneefceem filtas semmes abholus pahrneft; bet ne warredams pahrfahpt leddus kalnus, kas tur wehl bees peldu eet, winsch pateizi atbrauze pee mums, un fuggineeks isteiz, ka wehl kahdi 300 fuggi juhra effoschi, kas ar mohkahm obstu melle, bet tahdu ne warroht atfneegt us ko rai-diti tappufchi.

Pauffler.

Stahsti no Kreewu = tautas un walsts.

(Stattees Nr. 5.)

Pehterim diwi warreni eenaidneeki bij, Sweedi un Turki. Nr Turkeem papreefsch kawahs, un teem Ahfowa pilfatu atnehme; tappehz tee 1700 us 30 gabdeem meeru derreja, ko tomehr neturreja, kâ pehz redsesim. Tanni paschâ gaddâ eefahzesh Sweedu karsch, kas

21 gaddus apfahrt dauds semmes pohstija. Swee-
 du Rehninsch tobrihd bija Kahrlis, tas diwi-
 padesmitais, jauns, firdigs, gudris kungs,
 kas kara ammatu pareisi pratte un mihleja.
 Diwi tahdeem kaimineem gruhra fatifschana.
 Paschi Sweedi bija ismahziti, flaweti kara-
 wihri, un tobrihd dauds jo spehzigi, ne ka tag-
 gad, jo teem dasch semmes gabbals Wahsemmi,
 un wissa Widsemme peederreja. Kilda zehlehs
 no daschadahm wainahm, un garra isteifschana
 buhtu, kad wissu gribbetu stahstih, kas tahda
 leeka kara notizzis. Pirma kauschana bija pee
 Marwas, fur 38,000 Kreewi no 8000 Swee-
 deem pagallam tappe pahrwinneti; Pehters tad
 teize: „Neeks nekaisch; sinnu gan ka Sweedi
 muhs wehl daudsfreis uswarrehs, bet galla ir
 mehhs mahzifimees, winnaus uswarreht.“ Ta
 arri notikke. 1702 Pehters jau Widsemmi bij
 aisnehmis; 1704 Sweedus dascha kauschana
 pahrspheje, bet Kursemmé to gaddu Kreewi leelu
 batattu paspehleja, un ta tas gabje lihdi 1709.
 Tad Pehteram bija us sawu semmi atpakkal ja-
 dohdahs, un Kahrlis, tam ar diwi kara pul-
 teem wirfu speesdamees, zerreja to nu pagallam
 isnihzinah, jo winnam Kasaku Atamans,
 Mazepa, bija fohlijis prett Pehteri paliga
 nahkt. Bet Pehteris weenu Sweedu generali
 to paschu, kas Kursemmé bija winnejis, pee
 Lesnas pilfata uswarreja, un Kahrlis pas,
 kam ziffa bij fashauta, pee Pultawas pilfata
 itim pilnigi un ta tappe uswarrehts, ka tikkai
 ar masu pulzinu ustizzigu deeneru un saldatu is-
 mult, un us Turku-semmi behgt warreja. Schi
 leela nepeemirstama kauschana Kreewus augsti
 zehle, un Sweedu spehks no ta laifa fahze gurt.
 Tapehz Pehters 1710 atkal Widsemmi panehme
 un Rihgu rohká dabbuja. Kahrlis Turku Sul-
 tanu buddinaja, lai tam palihdsedams atkal karu
 usnemtu, un Pehters sawu spehku arri Mol-
 dawá cewedde, kas Turkeem peederr. Bet té
 kritte winsch walga, jo winsch ar saweem, no
 truhkuma wahrdsinateem Kreeweem tappe no
 wiffahm mallahm ar Turkeem ta apstahs, ka
 nekur iseet newarreja, un teem buhtu bijis japa-
 dohdahs, ja Pehtera ohtra laulata draudsene,
 Kattrihne, to nebuhtu glahbusi. Ta, bes

Zara sinnas, tomehr ar gudra padohinneeka pa-
 ligu, pee Turku Leelwezihru, jeh Wirsgenerali
 nosuhtija meera derreschanas pehz, un ar to grab-
 matu wissus sawus dahrgus akminaus un seltu,
 zif ween tai bija, lihds noderwe. Tahs spoh-
 schas dahwanas Turku winneja, winsch Pehteri
 no walgas islaide, un drihs meeru derreja, kurrá
 Kreeweem Ahrowu un zittus semmes gabbalus
 pee melnas juhras bij ja-atdohd.

(Turplikam wairak.)

Z e l l a w i h r s.

Kahhs zella wihrs itt bahrgá aufa,
 Pee dranká, leetus itt nejauka
 No Deewa luhdse fauliti.
 Bet welti, Deews to ne nem wehra,
 No debbes leetus lihst bes mehra,
 Un wehra puhsh neschehligi.

Un furnedams tas nabbags staiga
 Un uhdens teff pahr winna waiga,
 Winsch eijoh gruhti nopuhshahs.
 Kad auf ar jaunu spehku zellahs,
 Un sneegs un leetus pretti wellahs,
 Tad lahdedams winsch apstahjahs.

Bet mesch ne tahlu rahdahs preefschá,
 Winsch zerre glahbtees turpat eekschá,
 Un steidsahs eelihst pakrehfli.
 Bet wehl winsch meschu ne panahzis,
 Tad islezz laupitais, ka lahzis! —
 Tas nabbags apstahj bailigi! —

Nes laupitais jau uswell gaili
 Tam bissi pretti tur par baili,
 Jau taifnu mehrti nonem winsch.
 Bet wehisch un leetus tam ne lahwe,
 Winsch zella wihram garram schahwe,
 Un ahtri ismuhf nabbadsinsch!

„Nk, negudrais! ta balfs nu fauze,
 „Woi nahwes breefma, kas tew trauze,
 „Nerahda Deewa gudribu?
 „Ja tas tew buhtu dewis fauli,
 „Tad fashauti tew wiffi fauli!
 „Tew aufa glahbe dsihwibu.“

Q.....

Teesas fluddinaſchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreeuw Walſts 2c. 2c. 2c., tohp no mafas Gramsdes pagasta teefas wiſſi parradu-deweji ta nelaiſa ſaimneeka Duwiddu Lappina, par kurra mantu zaur ſchihſ deenas ſpreedunnu konkurſe ſpreesta, ſchê uſaizinati, pee ſaundeschanas ſawas teeſas, diwju mehneſchu ſtarpâ, prohti lihds 16tu Meiſa f. g., kas par to weenigu un iſſlehdſamnu terminu irr nolikta, ar ſawahm praſſiſchanahm un parahdiſchanahm ſcheit atnahlt. Maſas Gramsdes tannî 14tâ Merza mehneſcha deenâ 1830ta gadda. I

(S. W.) Gibeſchu Ehrneſt, pagasta wezzakais.
(Nr. 13.) F. Kùhl, pagasta teefas ſſrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiſſas Kreeuw Walſts 2c. 2c. 2c., no Baldohnes pagasta teefas wiſſi parradu-deweji un parradneeki ta nelaiſa zirkahrtiga Baldohnes ſaimneeka Sarahbulu Mahrtina, tà kâ arriſan wiſſi wiinna manzineeki, ſcheit tohp uſſaukti, lai ar peenahkamahm parahdiſchanahm, kâ wiinni tahdi pateefi irr un kâ wiinneem tahdas mekleschanas, lihds 17tu Meiſa ſchi gadda pee ſchihſ pagasta teefas peeteizahs.

Baldohne 15tâ Merza 1830. I
Zentel Kaſpar, pagasta wezzakais.
(Nr. 41.) A. E. Demoll, pagasta teefas ſſrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreeuw Walſts 2c. 2c. 2c., tohp no Dundangas pagasta teefas wiſſi tee, kam kahdas taiſnas praſſiſchanas pee tahm mantahm ta iſlikta ſaimneeka Kreeku Ehrneſta, Oddumu Janna, un Glakteru Fritſcha buhtu, par kurreem zaur ſchihſ teeſas ſpreeschanu, dehl inventariuma truhkuma, magafihna, muſiſchas un zitteem parradeem konkurſe nolikta, uſaizinati, lai pee ſaundeschanas ſawas taiſnibas, tannî 3imâ Meiſa mehneſcha f. g. kas par to weenigu un iſſlehdſchanas terminu nolikts tappis, ar ſawahm praſſiſchanahm, kâ zaur liſkumeem wehlehts, ſcheit atnahlt un peeteizahs, un tad ſagaida, kô ſchi teeſa ſpreedihs.

Dundanges pagasta teeſa 26tâ Merza 1830. 3
(S. W.) Lappin Kreeke, pagasta wezzakais.
(Nr. 67.) Bruno Stavenhagen, pagasta teefas ſſrihweris.

* * *

Kad weena Jaunjelgawas pilsteefa tai Wezzaukas pagasta teeſai zaur to pawehleschanu no 3ſchas We-wrara mehneſcha deenas f. g. Nr. 334 irr uſdewuſi, to mantu ta iſgahjuſchâ ruddeni cekſch Suffehies up-

pes ne tahli no Mahlesmuſiſchas noſſlihkufſcha diſchlera Johann Neumanta, ja wiinna atraitne jeb zitti raddi par ta nelaiſa Krohna nodohſchanahm, kurras no Zehkaba pilſeſhtas rahts teefas tà irr uſdohhtas

- 1) par to 1829tu gaddu galwas naudu . . . 29 r. 19 f. p.
2) = = 1830tu = = 15 64 57½ f. f.
3) lihds nahkamai jaunai uſnemſchanai wiſſas makſaſchanas kohpâ . 200 — —

kohpâ 244 r. 83 f. p. 57½ f. f.

weenu peenemmigu galwofchanu teeſigâ wiſſe ne nodoh-tu, jeb tohs Krohna-parradus aiſmakscht ne apnem-tohs, uhtropê pahdroht; tad tohp zaur ſcho fluddinaſchanu, ta nelaiſa Neumanta atraitne un wiinna zitti raddi, kurri dohma dakibas nehmeji ſchahs wirſu min-netas mantas buht, aizinati, lihds 24tu Awriſa mehneſcha deenu f. g. pee ſchahs pagasta teefas, ar wahr-deem jeb rakſtôs ſawu prahtu iſteikt, woi wiinni ta nelaiſa Krohna-parradus aiſmakscht gribb, jeb ka ta manta pahdrohta tohp.

Wezzaukas pagasta teeſa tannî 18tâ Merza mehneſcha deenâ 1830ta gadda. I
Kappel Andreij, pagasta wezzakais.
(Nr. 122.) E. L. Steinholt, pagasta teefas ſſrihweris.

Wiſſi tee, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanas pee ta lihdsſchinniga Gulbenes ſaimneeka Brenzu Mattihsa buhtu, par kurra mantu truhkuma inventariuma un zittu parradu dehl konkurſe ſpreesta, tohp no Gulbenes pagasta teefas dehl peeteiſſchanas ſawu taiſnu praſſiſchanu, us to 23ſchu Meiſu f. g. pee ſchihſ teeſas ſaaiizinati.

Gulbenes pagasta teeſa 28tâ Merza 1830. 3
(S. W.) † † † Birſel Mikkel, pagasta wezzakais.
(Nr. 5.) F. J. Renner, pagasta teefas ſſrihweris.

No Dohbeles pagasta teefas tohp wiſſeem par ſinnu fluddinahts, ka tee ſaimneeki:

- = no Dohbeles: Padeggu Geerts un Pfortinu Anſe,
  - = Miltinumuiſſas: Tinnu Dahwiſ,
  - = Jaun Seffawas: Lekkuſchu Mattihs,
  - = Tihlumuiſſas: Wahlu Klahws un
  - = Tſchutſchesmuſiſſas: Nabbadſinnu Indrikiſ,
- ſawas mahias neſpehziſas dehl irr nodewuſchi, tadehl tohp wiſſi parradu-deweji kô auſſchâ minnetu ſaimneeku uſſaukti, lai tee, ar ſawahm taiſnahm praſſiſchanahm wiſſwehlaki lihds 23ſchu Awriſa f. g. pee ſchihſ pagasta teefas peeteizahs.

Dohbeles pagasta teeſa 26tâ Merza 1830. I
(S. W.) C. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
(Nr. 104.) L. W. Ewers, pagasta teefas ſſrihweris.

No Krohna Rendes pagasta teefas tas zittahrt ap-
pafsch Grauduppes dsimtsmuifchas dsihwodams brihwes
wihrs Friedrich Palm scheid tohp usfauktis, feschu ned-
delu starpa no appafschrafstias deenas woi pats, woi
zaur teefigu weetneeku, to no winna tur atstafu fahr-
tu prettin nemt un faweem pee Grauduppes pagasta
peederrigeem parradu dewejeem atlihdsinaht, zittabi
tas sabrks, kad ruhine truhkst, teem preefsch minne-
teem parradu dewejeem par labbu no fehhs pagasta
teefas tam wairakfohlitajam uhtropé taps pahrdohstis.

Krohna Rendes pagasta teefa 13ta Merza 1830. I
(S. W.) ††† Ubring Krist, pagasta wezzakais.
(Nr. 42.) F. Heydinger, pagasta teefas fribweris.

No Bauffas pagasta teefas tohp wiffi un jebkurri,
kam kahdas taifnas parradu praffifchanas pee ta Bauf-
fas Pilsmuifchas fainneeka Bunscha jeb Krehkanu
Weddarta un winna nomiruschas seewas Unnes buhtu,
kas fawas mahjas pats atdewis, un par kurra man-
tahm zaur inventariuma truhkumu un zittu parradu
dehl fehj teefa pehz likkumeem konkurse spreedufi, aizi-
nati, ka teem buhs, ja negribb fawu teefu faudeht,
lihds 22tru Meija deenu f. g. kas par to weenigu ter-
minu noteiktis tappis, pee scho teefu peeteiktees.

Bauffas pagasta teefa 27ta Merza 1830. 2
Fehlab Tuppim, pagasta wezzakais.
(Nr. 75.) Fr. Leh, pagasta teefas fribweris.

Zittas flubdinafchana s.

Weena uhdens fudmalla, 3 frohgi un ta mohdere-
fchana eefsch Krohna Leelas Rendesmuifchas tanni
15ta Mwrila deena fchi gadda, pagasta teefas fehde-
fchanas ruhme tam wairakfohlitajam pehz tahs taif-
nakas noteifschanas, fo papreefsch muifschâ dabhuhs
finaht, us renti taps isfohliti.

Krohna Rendesmuifschâ 17ta Merza 1830. I
v. Hertel,
Krohna muifchas walbineeks.

Tas Schaimes pilksatinsch Upitscha aprinkâ un
Wilnas jeb Leifschu Gubernementé, 18 werstes no Bauf-
fes, no Jahneem 1830 ar 4 frohgeem, nammeem un
dascheem pelneem, fo no teem warr isdshft, us renti irr
isdohdams. Kam tihl scho renti uenent, lai pee laika
pee Schaimes muifchas waldischanas peeteizahs. I

Tai 22tra Mwrila fchi gadda, pulksten 9 no rihta,
Krohna Mlepju paschâ muifschâ daschadas istabas lee-
tas, sirgi, ratti un kammanas us daschadu wihfi un
kas wehl, tam wairakfohlitajam par tuhliht fkruidru
maksu no teefas uhtropé taps pahrdohstas. 3

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgê tanni 14ta Mwrila 1830.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 68½ kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds kannepu	I	—
5 — papihru naudas	I	36	I — linnu labbakas surtes — —	I	50
I jauns dahlberris	I	30	I — — flitakas surtes — —	I	10
I puhrs rudsu . . . . . tappe maksahs ar	I	—	I — tabaka	—	70
I — kweefchu	2	10	I — dseltes	—	25
I — meefchu	—	80	I — sweesta	2	70
I — meefchu = putrajimu — —	I	10	I muzza filku, preefchu muzza — —	6	—
I — ausu	—	60	I — — wihfchnu muzza — —	6	25
I — kweefchu = miltu — —	2	75	I — farkanas fahls	6	50
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	I	40	I — rupjas leddainas fahls — —	5	25
I — rupju rudsu = miltu — —	I	5	I — rupjas baltas fahls — —	4	25
I — firnu	I	25	I — smalkas fahls	3	75
I — linnu = fehklas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kannepu = fehklas	—	80	warra nauda stahw ar papihres naudu weena		
I — kimmenu	I	—	makfa,		

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: F. D. Braunschweig, Censor,